

بررسی نماد زن در

اسطوره‌های دوران باستان

حسین یآوری

شیرین بلاش

سرشناسه	یاوری، حسین ۱۳۲۵
عنوان و نام پدیدآور	بررسی نماد زن در اسطوره‌های دوران باستان / حسین یاوری، شیرین بلاش
مشخصات نشر	تهران: بیهق کتاب، ۱۳۹۴
مشخصات ظاهری	۱۳۴ ص
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۵۰۴۱-۷۷-۴
فهرست نویسی	فیبا
یادداشت	کتابنامه، ص ۱۳۴
موضوع	زنان - اساطیر
موضوع	اساطیر ایرانی
شناسه افزوده	بلاش، شیرین
رده بندی کنگره	۱۳۹۴ ی ۲ ۳۲۵ BL
رده بندی دیویی	۲۹۱ / ۲۱۱۴
شماره کتابشناسی ملی	۴۰۴۲۷۸۸

انتشارات بیهق کتاب

بررسی نماد زن در اسطوره‌های دوران باستان

ناشر: انتشارات بیهق کتاب

مولفین: دکتر حسین یاوری و شیرین بلاش

چاپخانه: سیمرغ

صحافی: تلاش

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۶

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۰۴۱-۷۷-۴

انتشارات: تهران - خیابان ۱۲ فروردین - پلاک ۲۹۴ طبقه اول واحد ۵ تلفن: ۱۲-۶۶۹۶۹۱۱ و

۶۶۴۹۹۹۲۸-۹

فروشگاه: خیابان ۱۲ فروردین - پلاک ۲۸۸ تلفن: ۶۶۴۰۵۹۳۰

Web:beyhaghpub.com

قیمت: ۱۱۰۰۰ تومان

فهرست مطالب

۷	مقدمه.....
۹	فصل اول: کلیاتی در مورد اسطوره.....
۹	۱-۱ تعریف اساطیر.....
۱۱	۱-۲ ارتباط اساطیر با دین.....
۱۲	۱-۳ تذکر یک نکته.....
۱۲	۱-۴ پیوند اساطیر با اصل مادینه‌ی هستی.....
۱۷	فصل دوم: رابطه‌ی انسان با اصل مادینه‌ی هستی.....
۱۷	۲-۱ مقدمه.....
۱۸	۲-۲ ارزش کهن‌الگس بز ۴-۴ مادر اولیه در مکتب روانشناسی «یونگ».....
۲۰	۲-۳ شناخت بزرگ مادر اولیه در اساطیر... آغاز حرکت.....
۲۳	فصل سوم- وجه تقدس زنان در اساطیر نااورمیانه و میان رودان.....
۲۳	۳-۱ مقدمه.....
۲۹	۳-۲ خدایانو در افسانه‌های نخستین.....
۳۰	۳-۳ ویژگی‌های اساطیر میان رودان.....
۳۱	۳-۴ افسانه‌های پیدایش.....
۳۲	۳-۵ افسانه‌های قهرمان پرداز.....
۳۳	۳-۶ موقعیت زنان در تمدن‌های میان رودان.....
۳۴	۳-۷ کهن‌ترین اسکان (تمدن سومر).....
۳۹	۳-۸ دوران (شاه - قهرمان) در سومر.....
۴۳	فصل چهارم - نخستین فرمانروایان سامی تبار سومر.....
۴۳	۴-۱ آغاز دوران سومری - اکدی.....
۵۰	۴-۲ فرهنگ میان رودان.....
۵۵	۴-۳ اسطوره‌های سومری افسانه‌ی آفرینش.....
۶۳	۴-۴ متن چند سرود افسانه‌ی سومری.....
۶۳	۴-۵ افسانه‌ی درخت هولوبو.....
۶۸	۴-۶ تحلیلی بر افسانه‌ی درخت هولوبو.....

۷۰	۴-۷- افسانه‌ی اینانا و ایزد خرد.....
۸۱	۴-۸- تحلیلی بر افسانه‌ی اینانا و ایزد خرد.....
۸۵	۴-۹- خواستگاری دوموزی از اینانا.....
۹۶	۴-۱۰- حقوق فردی و اجتماعی زن در متون باستان شناسی و یافته‌های اساطیری مربوط به میان رودان و ایلام.....
۹۷	۴-۱۱- موقعیت زن در متون حقوقی مدون سومر.....
۱۰۱	فصل پنجم - جایگاه زن در «ستل حمورابی».....
۱۰۱	۵-۱- مقدمه.....
۱۰۲	۵-۲- حقوق زن در ستل حمورابی.....
۱۰۴	۵-۳- حق زن آشوری.....
۱۰۵	فصل ششم - جایگاه زن در تمدن عیلام (ایلام).....
۱۰۵	۶-۱- مقدمه.....
۱۰۸	۶-۲- علت توجه به ایلام.....
۱۰۹	۶-۳- خدایان مادینس ایلام بر نقوش و تصاویر.....
۱۱۲	۶-۴- مذهب در ایلام باستان.....
۱۱۷	۶-۵- ارتباط مذهب ایلامی با حقوق ایلامی.....
۱۲۱	۶-۶- اهمیت اصل مادینه‌ی هستی در حقوق ایلامی (مبانی حقوق در ایلام کهن).....
۱۲۲	۶-۷- حقوق ایلامی ریشه‌ی الهی دارد.....
۱۲۳	۷-۷- ارزش سوگند و شهود در حقوق ایلامی.....
۱۲۴	۶-۸- حقوق زن در قوانین ایلام.....
۱۲۷	۶-۹- فرجام ایلام.....
۱۳۰	فهرست منابع و مآخذ.....

مقدمه

آن جایی که تاریخ ساکت است، اساطیر سخن می‌گویند و به بیان اندیشه‌ها، حالات، باورها و شیوه‌های زندگی در اعصار پیش از تاریخ می‌پردازند. اساطیر در قالب قصه‌ها، اشعار، سرودها، افسانه‌ها، نیایش‌ها، و آیین‌ها اصول فرهنگی حاکم بر جوامع کهن را مشخص می‌سازد.

پژوهشگران، بررسی خود را در اطراف جنبه‌های گوناگون از زندگی و تفکر انسان باستانی بر پایه‌ی اساطیری قرار می‌دهند که تا پیش از استفاده از خط و نوشتن، سینه به سینه نقل می‌شده و پس از آغاز دوران خط و نوشتن به صورت مکتوب در آمده است. به سخن دیگر، انسان به محض آشنایی با خط و کتابت، دست به کاری بزرگ زده و قصه‌ها و اشعار، سرودها، افسانه‌ها، نیایش‌ها و آیین‌های دیرینه‌ی مربوط به سرزمین خود را نوشته و نگهداری کرده است.

در حال حاضر هم منابع مکتوب است که به عنوان تنها دست‌مایه برای شناخت فرهنگ‌های کهن به کار می‌آید و نوشته‌های زندگی فرهنگی و اجتماعی انسان باستانی را که در ابهام است بر انسان امروزی روشن می‌کند. با آنکه ریشه‌ها را در مرکز توجه و این پژوهش خود قرار داده‌ایم ناگزیریم از همین منابع بهره‌مند شده و ریشه‌های هسته‌ای آن را در منطقه‌ی ایران فرهنگی در اساطیر متعلق به منطقه جستجو کنیم، اما پیش از ورود به عصر مطالاب باید ببینیم در یک تعریف دقیق و گسترده اساطیر چیست و به کدام یک از نمودهای فکری انسان اطلاق می‌شود. اسطوره‌شناسان هر یک بنابر سلیقه‌ی خود اساطیر را تعریف کرده‌اند، و ما متناسب با دیدگاهی که داریم چند تعریف را برگزیده و نقل می‌کنیم. در فرهنگ‌های کهن همواره دورانی قرار می‌گرفته است که در آن دوران اساطیر رنگ باخته و شکل صریح و مذهبی و آمرانه‌ی خود را از دست داده‌اند. به این دوران‌ها مرحله‌ی (اسطوره پیرایی) نام نهاده‌اند. بی‌گمان در فرهنگ کهن سرزمین ما نیز چنین دورانی آغاز شده و تاکنون ادامه یافته است. اما در تمامی جوامعی که همچون سرزمین ما دارای فرهنگ کهن و ریشه‌دار در اساطیر هستند هرگز اساطیر تمام و کمال از زندگی و اندیشه و تمدن انسان زده‌ده نشده، بلکه فقط تحول یافته و تغییر شکل داده است. برای مثال، در مغرب زمین، از رنسانس به بعد، خدایان اساطیری به این دلیل که دوران باستان در سراسیمه‌ی زوال، دیگر به آنها اعتقاد نداشت، فاقد ارزش‌های مذهبی شدند. اما اینان به گنجینه‌های معنوی تبدیل شدند و سرانجام، به نام «میراث کلاسیک»، به دست شاعران، هنرمندان و فلاسفه، نجات پیدا کردند. خدایان و اساطیرشان، در آغاز عصر اسطوره پیرایی یعنی از پایان عصر باستان، زمانی که هیچ شخص با فرهنگ دیگر، آنها را به معنای ظاهری و تحت اللفظ فهم نمی‌کردند، تا رنسانس و قرن هفدهم میلادی، به وسیله‌ی آثار و آفرینش‌های ادبی و هنری، از نسلی به نسل دیگر منتقل شدند.

در ایران نیز مانند مغرب زمین، اساطیر متعلق به اقوام بومی که پیش از مهاجرت اقوام آریایی در این سرزمین ساکن بوده‌اند، پس از آغاز حرکت امواج مهاجرت، به تدریج در سراسیمه‌ی زوال افتاده و

اساطیر زرتشتی جایگزین آن شده است. معیذا اساطیر کهن نه فقط جابه‌جا در احکام و آیین‌ها و تشریفات دین مبین اسلام در شکل‌های تحول یافته باقی مانده یا در گنجینه‌های ادبی و هنری به زندگی مخفی و نهفته‌ی خود ادامه داده‌اند. بدین جهت وقتی در فصل‌هایی از این پژوهش وارد عصر اسطوره‌پیرایی شویم، اساطیر را در شکل‌هایی تحول یافته و نهفته‌اش در اعماق مذاهب توحیدی و آیین‌های مربوط به آن یا در کنه مفاهیم ادبی - هنری باز می‌یابیم.

www.ketab.ir